

۱۳۵۹۱

دانشگاه شاهرود

دانشکده هنر

پایان نامه

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

رشته ارتباط تصویری

عنوان پایان نامه: هماهنگی طراحی اعلان با محتوای فیلم های سینمایی برگزیده ی

جشنواره های فجر

استاد راهنما: محسن مرانی

عنوان پروژه عملی: طراحی اعلان برای ۱۳ فیلم سینمایی برگزیده ی جشنواره های فجر

استاد راهنما: مهدی صادقی

استاد مشاور: سید نظام الدین امامی فر

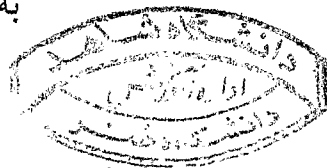
۱۳۸۸/۱۲/۱۷

نام دانشجو

به آور خوانساری

مهر و امضاء دانشجو
شهریور ۱۳۸۷

شهریور ۱۳۸۷

۱۳۲۵۹۱

دانشگاه شاهرود
دانشکده هنر

به نام خدا

تمامی حقوق مادی و معنوی این پایان نامه تحصیلی متعلق به دانشگاه شاهد است و هر گونه نقل مطالب با ذکر نام دانشگاه شاهد، نام استاد راهنما و دانشجو بلامانع است. دانشجویان در صورتی می توانند نسبت به چاپ مقاله مستخرج از پایان نامه خود اقدام کنند که مقاله مورد تأیید استاد راهنما قرار گرفته باشد. همچنین به هنگام چاپ مقاله ذکر نام استاد راهنما ضروری است. عدم رعایت موارد فوق موجب پیگرد قانونی است.

«معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی»

تاریخ
شماره
پیوست

بدین وبلیله جلسه دفاعیه کارشناسی ارشد خانم به آور خوانساری دانشجوی رشته: ارتباط تصویری

رساله نظری: هماهنگی طراحی اعلان با محتوای فیلمهای سینمایی برگزیده جشنواره های فجر

پروژه عملی: انتخاب ۱۳ فیلم سینمایی برتر ایرانی که در جشنواره های فجر برگزیده شده اند و طراحی

پوستر برای آنها

در تاریخ ۱۳۸۷/۰۴/۰۸ برگزار و نمره رساله نظری ۱۹/۱۰ و پروژه عملی ۱۸/۴۰
و میانگین آن به عدد ۱۸/۶۸ و به حروف **هجده و شصت و سه** اعلام می گردد.

اعضای هیات داوران

۱- آقای محسن مراثی (استاد راهنما)

امضاء

۲- آقای مهدی صادقی (استاد پروژه عملی)

امضاء
۱۳۸۷/۱۲

۳- آقای سید نظام الدین امامی فر (استاد مشاور)

امضاء

۴- آقای مصطفی ندرلو (داور مدعو)

امضاء

۵- آقای عبدالرضا چارثی (داور داخلی)

امضاء
۱۳۸۷/۰۷/۲۵

۶- آقای علی اصغر شیرازی (نماینده تحصیلات تکمیلی)

امضاء

مدیر گروه رشته: ارتباط تصویری - گرافیک

نام و نام خانوادگی: عبدالرضا چارثی

امضاء:

تقدیم به همراهان ہمیشگی
مادربزرگ، مادر، پدر و برادر عزیزم

دانشکده هنر دانشگاه شاهرود

چکیده پایان‌نامه

این چکیده به منظور چاپ در نشریات دانشگاه تهیه شده است

عنوان پایان‌نامه: هماهنگی طراحی اعلان با محتوای فیلم های سینمایی برگزیده جشنواره های فجر

استاد راهنما: محسن مراثی

استاد مشاور: سید نظام الدین امامی فر

نام دانشجو: به آور خوانساری

شماره دانشجویی: ۸۴۷۴۹۷۵۰۴

رشته: ارتباط تصویری

چکیده :

در این پایان نامه، در قالب ۳ فصل، اصول حاکم بر فرم و محتوای فیلم و پوستر (با هدف ارزیابی کیفیت فرم و محتوای اعلان های سینمایی ایران) و میزان توانایی هر اعلان در ارائه محتوای قابل درک از فیلم، مورد بررسی قرار گرفت. پس از مرور مبانی پایه و با روش ترکیبی گردآوری اطلاعات، مطالعات کتابخانه ای و فیش برداری، به توصیف و تحلیل محتوای ۲۱ اعلان فیلم پرداخته شد و ارتباط محتوایی آن با ۲۱ فیلم بلند برگزیده جشنواره فجر (با روش نمونه گیری سرشماری و تحلیل تمامی فیلم های برگزیده جشنواره از دوره نخست تا دوره بیست و پنجم) مشخص شد. در این تحلیل همچنین رشد کیفی آثار، نشانه های مشترک فیلم و پوستر و ایده های تبلیغی به کار رفته در پوستر مورد تحقیق و بررسی قرار گرفت.

با این بررسی مشخص شد که در بیش از نیمی از پوسترهای جامعه آماری، فرم با محتوای اثر هماهنگ است. این پوسترها هماهنگ با محتوای فیلم و با استفاده از نشانه های موجود در فیلم طراحی شده بودند. بررسی پوسترها همچنین گویای آن بود که در بیشتر آثار، از تبلیغات پنهان و غیرمستقیم استفاده شده و تنها در یک چهارم از آثار، تبلیغات آشکار و سطحی به کار رفته است. لازم به ذکر است که تا زمان نگارش این پایان نامه، مقاله یا نوشته ای که به بررسی تحلیلی هم زمان طراحی پوستر با محتوای فیلم مربوط به خود پرداخته باشد، دیده نشده است.

این تحقیق می تواند زمینه ای شود برای تحقیقات آتی در زمینه چگونگی استفاده از تبلیغات موثر در طراحی پوسترهای فیلم.

واژگان کلیدی: سینما، پوستر، فرم، محتوا

نظر استاد راهنما: برای چاپ در نشریات مربوط به دانشگاه مناسب است.

تاریخ: ۸۷/۷/۲۷

امضاء:

- پیشگفتار..... ث
- مقدمه..... ۱

فصل اول: تعاریف و مبانی نظری مطالعه‌ی فرم و محتوا در فیلم

- فرم و محتوا در فیلم..... ۱۰
- تحول تاریخی فرم و محتوا..... ۱۰
- فرم و محتوا..... ۱۱
- فرم و بافت..... ۱۲
- اصول ساختار روایی (پیرنگ و روایت)..... ۱۲
- حرکت روایی..... ۱۳
- داستان و روایت..... ۱۳
- پیرنگ و روایت..... ۱۴
- پیرنگ و داستان: عناصر و روابط (منطق روایی، زمان، فضا)..... ۱۴
- روایت: ترتیب، دامنه و عمق اطلاعات..... ۱۷
- روایت: فاصله، تأخیر و تکرار..... ۱۸
- روایتگری: تکنیک‌ها و روش‌ها..... ۱۸
- ژانر..... ۱۹
- ژانر در سینمای جهان..... ۲۱
- ۱ - وسترن..... ۲۱
- ۲ - موزیکال..... ۲۲
- ۳ - فیلم جنایی (گانگستری، نوآر)..... ۲۲
- ۴ - سینمای فانتزی (ترسناک، علمی-تخیلی، حادثه‌ای-تخیلی)..... ۲۴
- ۵ - کمدی..... ۲۵
- ۶ - ملودرام..... ۲۶
- ۷ - فیلم جنگی..... ۲۶
- ژانر در سینمای ایران..... ۲۷
- ۱ - سیاست..... ۲۸
- ۲ - جنگ..... ۲۹
- ۳ - ملودرام..... ۳۰
- ۴ - فلسفه و عرفان..... ۳۱
- ۵ - سینمای حادثه..... ۳۲
- ۶ - سینمای اجتماعی..... ۳۲
- ۷ - سینمای کمدی..... ۳۳
- اصول فرم فیلم (کارکرد، تشابه و تکرار، تفاوت و تنوع، بسط، وحدت)..... ۳۳
- سبک و روایت..... ۳۵
- سبک فیلم..... ۳۶
- میزانشن (صحنه، لباس و چهره پردازی، نورپردازی، حالات و حرکات فیگور)..... ۳۷
- میزانشن: فضا و زمان..... ۴۰
- کنتراست..... ۴۲
- سرعت نمایش تصویر بر پرده: تغییر و تأثیر..... ۴۲
- نسبت‌های پرسپکتیو..... ۴۴
- قاب بندی..... ۴۷
- تدوین، رابطه‌ی نما یا نما..... ۴۷
- صدا در سینما..... ۴۷
- جمع بندی..... ۴۹

فصل دوم: تعاریف و مبانی نظری مطالعه ی فرم و محتوا در پوستر

- ۵۳..... سواد بصری.....
- ۵۳..... طراحی گرافیک: عناصر و نشانه ها.....
- ۵۳..... زمینه اثر.....
- ۵۴..... موضوع و ژانر.....
- ۵۴..... ساختار.....
- ۵۴..... فرم.....
- ۵۵..... معنا و مفهوم.....
- ۵۵..... رابطه ی فرم و محتوا.....
- ۵۶..... پیام.....

- ۵۶..... پیدایش سبک بصری.....
- ۵۷..... سبک ها و قراردادهای: تولد و تکامل.....
- ۵۸..... کارکرد عناصر تصویری در ارتباط بصری (شکل، رنگ، تونالیته، بافت، فضا).....
- ۶۶..... ترکیب بندی.....

- ۶۷..... پوستر و تبلیغ.....
- ۶۸..... شاخصه و کارکرد پوستر.....
- ۶۹..... انواع پوستر.....
- ۷۱..... پوسترهای جهانی فیلم.....
- ۷۱..... اصول و روش ها در طراحی پوستر.....
- ۷۲..... ترکیب بندی در گرافیک.....
- ۷۲..... انتخاب کادر مناسب (گستره گرافیکی).....
- ۷۴..... تعیین جهت و زاویه دید در طرح (ترکیب بندی یا توجه به خط افق: ته چین، آویخته، معلق، در پلان، دو یا سه بعدی).....
- ۷۷..... تقسیم بندی موزون گستره گرافیکی براساس نظام هندسی.....
- ۷۷..... استقرار متناسب و موزون عناصر گرافیکی.....
- ۷۷..... به کارگیری لایه های موازی (پلان بندی).....
- ۷۸..... پرداخت نهایی.....
- ۷۸..... رنگ در پوستر.....
- ۸۰..... عکس در پوستر.....
- ۸۱..... نوشته در پوستر.....
- ۸۴..... طراحی عنوان (حروف، رنگ، پلان بندی، مفهوم و موضوع، اندازه و تناسب).....
- ۸۷..... قطع پوستر.....
- ۸۸..... جهت.....
- ۸۸..... پوستر و زمان.....

- ۸۹..... جمع بندی.....

فصل سوم: هماهنگی طراحی پوستر با محتوای فیلم های برگزیده جشنواره فجر

- ۹۲..... دیار عاشقان (تحلیل فیلم).....
- ۹۳..... دیار عاشقان (تحلیل پوستر).....
- ۹۶..... مترسک (تحلیل فیلم).....
- ۹۸..... مترسک (تحلیل پوستر).....
- ۱۰۱..... پرواز در شب (تحلیل فیلم).....
- ۱۰۳..... پرواز در شب (تحلیل پوستر).....
- ۱۰۶..... در مسیر تندباد (تحلیل فیلم).....
- ۱۰۸..... در مسیر تند باد (تحلیل پوستر).....
- ۱۱۱..... مهاجر (تحلیل فیلم).....
- ۱۱۳..... مهاجر (تحلیل پوستر).....
- ۱۱۶..... آپارتمان شماره ۱۱۳ (تحلیل فیلم).....
- ۱۱۸..... آپارتمان شماره ۱۱۳ (تحلیل پوستر).....

- ۱۳۲.....نیاز (تحلیل فیلم)
- ۱۳۴.....نیاز (تحلیل پوستر)
- ۱۳۷.....از کرخه تا راین (تحلیل فیلم)
- ۱۳۰.....از کرخه تا راین (تحلیل پوستر)
- ۱۳۴.....روز واقعه (تحلیل فیلم)
- ۱۳۸.....روز واقعه (تحلیل پوستر)
- ۱۴۱.....پدر (تحلیل فیلم)
- ۱۴۴.....پدر (تحلیل پوستر)
- ۱۴۷.....بچه های آسمان (تحلیل فیلم)
- ۱۵۰.....بچه های آسمان (تحلیل پوستر)
- ۱۵۳.....آژانس شیشه ای (تحلیل فیلم)
- ۱۵۷.....آژانس شیشه ای (تحلیل پوستر)
- ۱۶۰.....هیوا (تحلیل فیلم)
- ۱۶۲.....هیوا (تحلیل پوستر)
- ۱۶۵.....بوی کافور - عطر یاس (تحلیل فیلم)
- ۱۷۰.....بوی کافور - عطر یاس (تحلیل پوستر)
- ۱۷۳.....باران (تحلیل فیلم)
- ۱۷۸.....باران (تحلیل پوستر)
- ۱۸۲.....خانه ای روی آب (تحلیل فیلم)
- ۱۸۹.....خانه ای روی آب (تحلیل پوستر)
- ۱۹۲.....دیوانه ای از قفس پرید (تحلیل فیلم)
- ۱۹۵.....دیوانه ای از قفس پرید (تحلیل پوستر)
- ۱۹۸.....مهمان مامان (تحلیل فیلم)
- ۲۰۱.....مهمان مامان (تحلیل پوستر)
- ۲۰۵.....خیلی دور - خیلی نزدیک (تحلیل فیلم)
- ۲۰۸.....خیلی دور - خیلی نزدیک (تحلیل پوستر)
- ۲۱۱.....به نام پدر (تحلیل فیلم)
- ۲۱۴.....به نام پدر (تحلیل پوستر)
- ۲۱۸.....روز سوم (تحلیل فیلم)
- ۲۲۰.....روز سوم (تحلیل پوستر)
-
- ۲۲۳.....بحث و نتیجه گیری
- ۲۴۰.....فهرست تصاویر
- ۲۴۱.....منابع و مأخذ
- ۲۵۰.....گزارش پروژه عملی

پیشگفتار

مقدمه

فصل اول

فصل دوم

فصل سوم

بحث و نتیجه گیری

فهرست تصاویر

منابع و مأخذ

گزارش پروژه عملی

تصاویر پروژه عملی

نقد و بررسی آثار هنری، عاملی مهم در رشد و شکوفایی هنر در جامعه است. تحلیل آثار هنری و دریافت معانی آشکار و پنهان موجود در آن ها، همیشه موضوعی کنجکاوای برانگیز و جذاب بوده است. لذت کشف پیام اثر از یک سو و علاقه به کاربردی نمودن این تحلیل ها از سوی دیگر، انگیزه لازم برای پژوهش را فراهم کرد.

خرید مجلات سینمایی (به عنوان فعال ترین پایگاه نقد هنر در ایران) و مطالعه ی چند ساله ی آثار منتقدین هنر و سینما و شش سال تحصیل در رشته گرافیک، همگی زمینه ای شد برای بررسی ارتباط دو هنر گرافیک و سینما با یکدیگر.

مطالعات و جستجوهای اولیه مشخص کرد که پوستر سینمایی به عنوان قدیمی ترین ابزار ارتباط دهنده سینما، گرافیک و جامعه، می تواند موضوع اصلی تحلیل و بررسی ها قرار گیرد. مطالعه ی مقالات و پایان نامه های مرتبط با این موضوع مشخص کرد که تا به حال نقد جدی در این زمینه صورت نگرفته و حداکثر یکی از این دو مقوله بدون بررسی نقش دیگری مبنای کار محققین و دانشجویان بوده است.

با این فرض که «لازمه ی طراحی پوستر موفق، شناخت و مهارت در استفاده از مبانی و اصول هنرهای تجسمی و شناخت نسبی طراح از مقوله سینما است» و با این انگیزه که «طراحی پوستری موفق، تاثیری مثبت بر فیلم، جامعه و تاریخ هنر دوره خود دارد» تحقیق آغاز شد. با توجه به موضوع پژوهش، بررسی موازی مبانی هنر پوستر و فیلم امری بدیهی بود. پس سعی شد که اصول و مبانی این دو هنر، پایه ی نقد آثار سینمایی و پوسترها قرار گیرد و در نهایت نحوه ی ارتباط و هماهنگی این دو هنر وابسته به هم مشخص شود.

به سبب فقدان منابع منسجم و مربوط به موضوع تحقیق، مبنای کار از ابتدا، مطالعه ی جامع و کامل تمامی منابع مکتوب موجود قرار گرفت. بدین منظور و برای یافتن مسیر درست در روند پژوهش، به تمامی پایان نامه های مربوط و اندک مربوط (نظیر رنگ و صفحه آرایی) در تمامی دانشگاه های هنری مطرح در تهران (کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، کتابخانه ی دانشکده ی هنرهای زیبای دانشگاه تهران، دانشگاه هنر، شاهد، تربیت مدرس، الزهرا و صدا و سیما) مراجعه شد. پایان نامه های دانشکده هنر و معماری دانشگاه آزاد اسلامی (که امکان استفاده

دانشجویان دیگر دانشگاه‌ها را حتی با کسب مجوز ممنوع کرده بود) در آرشیو کتابخانه ملی یافت شد و با تماس با دانشگاه‌های دیگر (نظیر سوره) از نبود مرجع مرتبط با تحقیق، اطمینان حاصل شد. منابع نوشتاری دیگر (اعم از کتاب، مجله، بولتن جشنواره و مقالات) در کتابخانه‌های مشهور هنری (کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، وزارت ارشاد اسلامی، کتابخانه ملی ایران، پژوهشگاه و مرکز اسناد فرهنگ و هنر اسلامی حوزه هنری، بنیاد سینمایی فارابی، خانه ملی سینما، موزه هنرهای معاصر و کتابخانه تخصصی مدیر فیلمخانه ملی ایران) یافت شد.

برای رفع ابهامات و تکمیل داده‌ها با اشخاص گوناگون چون آقایان کامبیز گاهه (منتقد و نویسنده سینما)، محمدعلی رجبی (محقق و مسوول مرکز تحقیقات هنر اسلامی)، مسعود مهرابی (مدیر مسئول ماهنامه سینمایی فیلم و نویسنده سینما)، جمال امید (نویسنده و تاریخ نگار سینما)، حمیدی (مسوول واحد پخش و بازاریابی حوزه هنری)، اساتید دانشگاه‌های شاهد، تربیت مدرس، صدا و سیما و دانشکده سینما تئاتر دانشگاه هنر و کارشناسان نشریات سینمایی مطرحی چون ماهنامه فیلم، دنیای تصویر، بانی فیلم، هفته نامه سینما و ماهنامه صنعت سینما ملاقات شد.

یافتن نمونه‌های پوستر، به سبب نقص آرشیو مراکز اصلی مرتبط با سینما (باعث تاسف است که حتی برخی از صاحبان آثار، نسخه‌ای از پوستر خود را در اختیار نداشتند) و با تلاش، پیگیری و جستجوی بسیار امکان پذیر شد. البته، بی تفاوتی برخی مسئولین مربوط، نقش بسیار مهم در ایجاد وقفه‌ای چندماهه، برای دسترسی به نمونه‌ها داشت. در این بین، همکاری صمیمانه کارکنان فیلمخانه ملی ایران، موزه سینما و کتابخانه ملی فارابی جای تقدیر و تشکر بسیار دارد که اگر مساعدت این عزیزان نبود امکان ادامه تحقیق میسر نمی شد. این اسناد پراکنده از مراجعی چون فیلمخانه ملی ایران، موزه سینما، مرکز اطلاع رسانی بنیاد سینمایی فارابی، و ماهنامه سینمایی فیلم بدست آمد.

دسترسی به فهرست صحیح فیلم‌های برگزیده جشنواره و سپس جستجوی نسخه‌های فیلم، برخلاف تصور، بسیار دشوارتر از یافتن نمونه پوسترها بود. فهرست فیلم‌ها به سبب درج مبهم و نارسایی‌های کاتالوگ جشنواره، بارها تغییر پیدا کرد. در آغاز گمان می شد که با یافتن سری کاتالوگ‌ها فهرست صحیح بدست می آید، ولی همان کاتالوگ‌ها اسامی را بسیار گنگ عنوان کرده بودند که با کسب اطلاع از آگاهان امر، این مشکل نیز برطرف شد (جامعه آماری طرح تحقیق این پایان نامه، به سبب همین

اشتباه در برداشت اولیه از کاتالوگ ها که ناشی از بی دقتی و ابهام در نگارش متن کاتالوگ جشنواره بوده است، ۲۸ عدد ذکر شد که پس از تحقیقات شفاهی و کتبی گسترده و ملاقات با صاحب نظران، در نهایت مشخص شد که در طول برگزاری ۲۵ دوره، تنها ۲۱ فیلم به عنوان فیلم برتر معرفی شده اند. لذا مبنای تمامی تحقیقات جدید و تحلیل و تفسیرها براساس مجموعه آماری دقیق ۲۱ فیلم انجام شده است).

حال مساله دیگری وجود داشت. گذشت زمان طولانی (بیش از دو دهه)، امکان دسترسی به فیلم های سال های آغازین انقلاب را دشوار و یا ناممکن نموده بود. تا آخرین لحظه، امکان مشاهده نخستین فیلم جشنواره میسر نشد و دومین فیلم برگزیده (با مساعدت مسئولین فیلمخانه ملی) در خود آن مرکز به نمایش درآمد.

برای دریافت سایر نمونه ها، به مراکز پخش و فروش فیلم (موسسه رسانه های تصویری، سروش سیما، مرکز موسیقی طپش، موسسه جوانه پویا، موسسه تصویر دنیای هنر، پرده نقره ای و قرن ۲۱ و ...) و حتی فروشندگان غیر رسمی مراجعه شد که با وجود قطع امید از دریافت فیلم های دهه ۶۰ این پیگیری در نهایت به پایانی خوش (دسترسی به ۲۰ فیلم از میان ۲۱ فیلم جشنواره) انجامید.

تکمیل جامعه آماری و دسترسی به آرشیو بولتن های جشنواره (۲۵ بولتن جشنواره با مراجعه به ۶-۵ کتابخانه فعال بدست آمد)، آرشیو مجلات سینمایی و منابع نوشته شده در پایان نامه های دانشجویان نیز، به سختی ممکن شد.

پراکندگی منابع، عدم همکاری دفاتر مجلات برای دسترسی به نسخه های قدیمی، درج منابع و مأخذ جعلی یا ناقص، مفقود شدن نسخه کتاب های مرجع از کتابخانه ها (مثل چند کتاب از مرتضی ممیز)، محدودیت دسترسی عموم به آرشیو مجلات در کتابخانه ملی و کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، سبب اتلاف انرژی و وقت بسیار شد.

این تحقیق دشواری های دیگری نیز به همراه داشت (تغییر مکرر ساعت و روزهای پاسخگویی کتابخانه ها، تعطیلات تابستانی دانشگاه ها، قوانین محدودکننده نظیر امکان مراجعه تنها یک روز در هفته به کتابخانه برخی دانشگاه ها و امکان استفاده از حداکثر ۶ نشریه در روز در کتابخانه های معتبری نظیر کتابخانه ملی و کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، تاخیر گاه یک ماهه در صدور مجوز تحقیق و ...) که به جز اتلاف وقت بسیار، خوشبختانه در کیفیت تحقیق، خللی بوجود نیاورد.

فقدان منابع مکتوب منسجم باعث شد که جواب هر سوال در روند تحقیق با مطالعه شبانه روزی چندین هزار صفحه مطلب پراکنده و جستجو در تمامی کتابخانه های مربوط در سطح شهر، بدست آید. اشتباهات نگارشی و معادل سازی نادرست یا چندگونه برای کلمه ای تخصصی در حوزه سینما و تناقض در متن کتاب های مرجع (به خصوص در زمینه تاریخچه پوستر و مبنای سینمایی) به سبب آشنایی ناکافی نگارنده، نیاز به تحقیقی چند جانبه داشت که با مطالعه منابع فرعی و مراجعه به متخصصان و آگاهان برطرف شد.

پس از جمع آوری تمامی منابع؛ مطالعه، فیش برداری، ترجمه و تصحیح متن تحقیق آغاز شده و در مورد موضوعات متناقض، با مطالعه بیشتر، مقایسه اسناد و هدایت استاد راهنما، معتبرترین گزینه استخراج شد. محتوای فصل های پایان نامه ایجاب می کرد که با تغییر هر بخش از هر فصل، بخش های دیگر نیز بازبینی و تصحیح شوند، لذا تصحیح نهایی تمامی فصل ها تا انتها به طول انجامید.

حجم گسترده و اطلاعات متعدد بدنه پایان نامه، چشم را از پی گیری مطلب باز می داشت، پس ضمن رعایت اصول آیین نامه آموزشی، تا حد امکان از ترفندهایی چون تیره (بولد) کردن کلمات شاخص، تنظیم دستی فاصله سطور و ایجاد کنتراست با تغییر اندازه حروف و فاصله بین خطوط در متن استفاده شد.

به سبب حذف و اضافات و تغییرات و جایابی پی در پی نوشته ها، در آخر کار، زیرنویس ها مجدداً با متن های اصلی مطابقت داده شد تا اشتباهی در شماره صفحات رخ نداده باشد.

در انتها ضمن تشکر از زحمات و راهنمایی های بی دریغ استاد راهنما جناب آقای محسن مراثی، از حمایت ها و راهنمایی های سودمند جناب آقای کامبیز کاهنه، جناب آقای خوشنویس (مدیر محترم فیلمخانه ملی) که امکان استفاده از کتابخانه غنی ایشان و آرشیو فیلم و پوستر فیلمخانه را میسر ساختند، کارکنان فیلمخانه ملی ایران و سایر عزیزانی که همراه و مشوق بوده اند، کمال تشکر و تقدیر را دارد.

پیشگفتار

مقدمه

فصل اول

فصل دوم

فصل سوم

بحث و نتیجه گیری

فهرست تصاویر

منابع و مأخذ

گزارش پروژه عملی

تصاویر پروژه عملی

طراحی اعلان فیلم، محصول دانسته های سینمایی، دانش گرافیکی و جامعه شناسی خالق اثر است. لازمه ی طراحی پوستر موفق، شناخت و مهارت در استفاده از مبانی و اصول هنرهای تجسمی و شناخت نسبی طراح از مقوله سینما است.

سینما مجموعه ای است هماهنگ و متشکل است از انواع گرایشات هنری (نقاشی، گرافیک، عکاسی، ادبیات، موسیقی و ...) که تمامی اصول و مبانی هنرها را پالایش کرده و جنبه های کاربردی آن ها را در درون خود به کار گرفته است. سرعت رشد و تحول سینما تا بدان حد است که امروز سینما را می توان الگویی مناسب برای رشد سایر هنرها به حساب آورد.

سینما برای ادامه حیات و اثربخشی پایدار به تبلیغات نیازمند است. پوستر اهرمی است کمکی و در خدمت تبلیغ فیلم که با خصوصیات منحصر به فرد نظیر اختصار، بی واسطه بودن و کم هزینه بودن، ارتباط قوی و موثر با بیننده ی خود برقرار می کند.

پوستر فیلم نیز در مقیاسی کوچکتر، به مانند سینما، رویکردی به سایر هنرها دارد و متشکل است از فنون گرافیکی و قواعد هنرهای تجسمی (طراحی حروف، عکاسی، تصویرسازی و نقاشی). طراح پوستر، در فرآیند خلق اثر، ایده مورد نیاز خود را از فیلم و فیلمساز می گیرد، آن را هماهنگ با رسانه جدید (پوستر) می کند و با توجه به قدرت درک مخاطب، محصولی جذاب و گویا می آفریند.

کلیه مطالب در این پایان نامه به هدف شناخت و مرور اصول حاکم بر دو رسانه ی سینما و پوستر، درک قابلیت های رسانه سینما در انتقال پیام سازنده خود به مخاطب، نمایش پتانسیل پوستر در انتقال عصاره ی پیام فیلم به مخاطب و کشف اشتراکات این دو رسانه در ارائه پیامی مشترک به مخاطب تنظیم شده است.

این تحقیق مشتمل بر ۳ فصل اصلی است و بخش پایانی نیز به نتیجه تحقیق، طرح سوالات و اثبات فرضیه ها اختصاص یافته است.

این سه فصل عبارتند از: ۱- تعاریف و مبانی نظری مطالعه ی فرم و محتوا در فیلم ۲- تعاریف و مبانی نظری مطالعه ی فرم و محتوا در پوستر ۳- هماهنگی طراحی پوستر با محتوای فیلم های برگزیده جشنواره فجر.

فصل اول: در این فصل با فرض قرار دادن طراح پوستر در جایگاه تماشاگر فیلم، تا حد ممکن به تاثیرات از پیش تعیین شده جزء به جزء فیلم بر مخاطب اشاره شده است. در این قسمت، با فرض

یگانگی فرم و محتوا، عناصر و اجزاء در فیلم سینمایی بررسی شده اند. روایت فیلم، ژانرها، سبک فیلم و عوامل دخیل در شکل گیری سبک فیلم، بدنه ی این فصل را می سازند.

فصل دوم: در ادامه ی مباحث تئوری، با توجه به اهمیت و نقش پوستر در برقراری ارتباط درست و هدفمند با مخاطب، به مرور اصول و قواعد طراحی پوستر پرداخته می شود. این فصل به انگیزه توجه به ویژگی های مشترک دو رسانه سینما و پوستر و استفاده از این قواعد مشترک برای ارائه طراحی خلاق و موثر؛ به مرور بر چیستی، و چگونگی عناصر و ترکیب بندی های تجسمی و تکرار قراردادهای و اصول حاکم بر پوستر می پردازد.

فصل سوم: در این فصل، مباحث مرور شده در فصل های ۱ و ۲، به هدف بررسی هماهنگی پوستر با فیلم سفارش شده ی خود، در تحلیل فیلم ها و پوسترهای جامعه آماری این تحقیق به کار گرفته شده اند. در این قسمت، ۲۱ اثر سینمایی (برترین فیلم های جشنواره ی فجر از آغاز تا سال ۸۵) و ۲۱ پوستر مربوط به آن انتخاب شده و مورد نقد و ارزیابی قرار گرفته است. این تحلیل ها، نکات مهمی را در مورد ویژگی های آثار، آشکار می سازند که شاید در نگاه نخست قابل تشخیص نباشند.

نتایج بدست آمده از تحلیل فیلم و پوستر (فصل ۳) جمع بندی شده و بر اساس یافته ها، به ۵ سوال اصلی تحقیق پاسخ داده شده است.

کلیات تحقیق

تعریف مساله و بیان سوالهای اصلی تحقیق:

پوستر فیلم های سینمایی به منزله شناسنامه و معرف فیلم بوده و عامل جلب توجه مخاطب است. ذهنیت طراح و نوع طراحی پوستر، به اقتضای موضوع فیلم و ویژگی های ژانر سینمایی آن شکل می گیرد.

پوستر فیلم را نمی توان بدون در نظر گرفتن تحول سینما، قالب های سینمایی، اصول گرافیک و مبانی طراحی پوستر، پیام فیلم و نقش طراحی پوستر در معرفی فیلم ارزیابی کرد. با توجه به طیف وسیع مخاطبان فیلم، طراحی پوستر باید به نحوی باشد که بتواند اقشار مختلف (مخاطبان سینما و به تبع آن مخاطبان پوستر سینمایی) را به خود جلب و با آنان ارتباط برقرار کند.

گسترده‌گی ژانرهای سینمایی (اکشن، زندگی نامه ای، کمدی، ترسناک و...) در کنار وسعت دامنه مخاطبان بر دشواری کار افزوده است (وقتی فیلم قالب مذهبی دارد پوستر طراحی شده نیز باید مایه های مذهبی داشته باشد).

طراح در زمان تصمیم گیری برای شیوه ارائه فرم، به محتوا و دریافت مخاطب از اثر نیز باید توجه نماید. علاوه بر این، پوستر باید عصاره فیلم را در یک پلان به نحوی بازگو کند که در کوتاه ترین زمان (چند ثانیه) مخاطب را درگیر خود سازد.

در تحقیق حاضر برای پاسخگویی به سوالات ذیل به تجزیه و تحلیل پوستر فیلم های برگزیده ۲۵ دوره جشنواره فجر پرداخته و به تحلیل رابطه عناصر با یکدیگر توجه خواهد شد. بررسی اصول رعایت شده در طراحی، به همراه تحلیل پیام پوستر، بررسی ارتباط طراحی پوستر با فیلم مربوط، و ارزشیابی پوسترهای ارائه شده در دوره های مختلف جشنواره، مراحل اصلی کار را تشکیل می دهند. در نهایت سعی شده است تا یافته های حاصل از پژوهش نظری، در عمل و در طراحی ۱۳ نمونه پوستر فیلم به کار گرفته شود.

سوالات تحقیق:

- ۱- آیا فرم پوسترهای سینمایی با موضوع و محتوای فیلمها هماهنگ است؟
- ۲- آیا بین فرم پوسترهای سینمایی و محتوای آنها هماهنگی لازم وجود دارد؟
- ۳- آیا روند طراحی پوستر فیلم (از نظر ارزشهای هنری) با رشد کیفی همراه بوده است؟
- ۴- آیا نشانه های به کار رفته در طراحی پوستر با نشانه های موجود در فیلم مرتبط است؟

۵- آیا ایده های تبلیغاتی در طراحی پوستر گنجانده شده است؟

پیشینه و ضرورت انجام تحقیق:

* پایان نامه ها بر اساس میزان ارتباط با عنوان تحقیق حاضر مرتب شده اند:

۱- مرادی نبی، هاجر، بررسی پوسترهای فیلم در دوران پس از انقلاب، استاد راهنما نظام الدین امامی فر، کارشناسی ارتباط تصویری، دانشکده هنر دانشگاه شاهد، دی ماه ۱۳۸۳.

در این تحقیق به تاریخچه پوستر و پوستر فیلم در جهان و ایران و بررسی پوسترهای فیلم پس از سال ۵۷ (از نظر توصیف عناصر حاضر در پوستر و تحلیل ترکیب بندی) پرداخته شده است و سپس چند تن از طراحان گرافیک فعال در زمینه طراحی پوستر فیلم به بررسی شرایط و مشکلات حاکم بر طراحی پوستر پرداخته اند.

فهرست اسامی پوسترهای برگزیده جشنواره فجر از دیگر بخش های این پایان نامه است. در این تحقیق سرانجام این نتیجه گرفته شده که تحول پوسترهای سینمایی ایران متأثر از تحولات پوسترهای خارجی است و البته خلاقیت و مهارت طراحان ایرانی در استفاده از شگردهای خارجی به رشد طراحی پوستر فیلم ایران کمک نموده است.

۲- شریفی جبلی، ابوالقاسم، بررسی پوسترهای جشنواره های هنری دهه فجر، استاد راهنما جمال الدین خرمی نژاد، کارشناسی ارتباط تصویری، دانشگاه هنر، ۱۳۷۲.

بررسی اهمیت برقراری ارتباط، بیان ویژگی های مهم پوستر، تنظیم پرسشنامه و نظر خواهی از طراحان گرافیک (خسروجردی، سید محمودی، شیوا، عالی، ممیز) در مورد ویژگی های پوسترهای فرهنگی و پوسترهای جشنواره های هنری، بررسی مختصر و تحلیل نمونه پوسترهای تئاتر، موسیقی و فیلم جشنواره فجر، نظرخواهی در مورد کیفیت پوسترهای جامعه آماری و ارزشیابی آنها توسط اساتید و دانشجویان گرافیک، موارد مطرح شده در این پایان نامه است.

۳- دوستیخواه، مهناز، بررسی پوسترهای سینمایی فیلم های عباس کیارستمی، استاد راهنما ناصر اسداللهی، کارشناسی گرافیک، دانشکده هنرهای زیبا دانشگاه تهران، ۱۳۷۹-۱۳۷۸.

در این پایان نامه به تاریخچه پوستر جهان و ایران، تاریخچه پوسترهای سینمایی، و بیوگرافی و فیلم نگاری عباس کیارستمی، پرداخته شده و در آخر، با پرسش از دو تن از

طراحان گرافیک (شیوا، خسرو جردی)، به خصوصیات پوستره‌های گیشه ای و هنری اشاره شده است.

۴- محمدیان، الهه، بررسی پوستره‌های تئاتر فجر در دهه گذشته، استاد راهنما سید محمد فدوی، کارشناسی گرافیک، دانشکده هنرهای زیبا دانشگاه تهران، ۱۳۸۴.

در این تحقیق، به تاریخچه پوستر در جهان و ایران و ویژگی های هنر نمایش اشاره شده است. در آخر، نمونه پوسترهایی از جشنواره تئاتر فجر انتخاب شده و سپس به اندازه و نوع کادر، رنگ و توصیف آنچه در پوستر رویت می شود، پرداخته شده است.

۵- کوثری، جهانگیر، سینمای ایران، احمد ضابطی جهرمی، کارشناسی تولید، دانشکده صداوسیما، ۱۳۶۴-۱۳۶۳.

جهانگیر کوثری در تحقیق خود به گردآوری و معرفی جشنواره های سینمایی بین سال های ۶۳-۵۸ پرداخته است. اسامی داوران جشنواره، سینماهای نمایش دهنده، و آثار برگزیده، مباحث مطرح شده در این پایان نامه است.

۶- استاد حاجی محمد، روشنگر، بررسی مفهوم در عناصر تصویری پوستره‌های مکتب لهستان، استاد راهنما فهیمه پهلوان، کارشناسی ارشد ارتباط تصویری، دانشگاه هنر، ۱۳۸۲.

در این پایان نامه به تاریخچه مسایل سیاسی-اجتماعی کشورهای بلوک شرق و بویژه لهستان، آشنایی با فرهنگ لهستان و بررسی هنر پوستر آن کشور در قرن ۲۰، مکتب لهستان و هنرمندان این مکتب پرداخته شده است. از بین هنرمندان این مکتب ۷ هنرمند انتخاب شده و با بررسی پوستره‌های سینمایی تهیه شده توسط این افراد، به پیام و هدف این طراحان اشاره شده است.

نتیجه این تحقیق نشانگر آن است که استفاده فراگیر از نقوش انسانی در طراحی پوستره‌های مکتب لهستان، نماد محدودیت ها، رنج ها و کمبودهای جامعه آنان است. هنرمندان بدین روش با مردم جامعه خود ارتباط برقرار کرده و آنان را وادار به تامل در وقایع جاری کشور خود می کرده اند.

در این تحقیق، ساختار خطی پوستره‌های انتخابی و ساختار پنهان آثار بدست آمده و در نهایت، شگرد هنرمندان در استفاده از فضای اثر برای بیان مفهوم مورد نظر آنان مشخص شده است.